

การทบทวนผลการศึกษาและตัวแบบในการศึกษา

บทนี้เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับการทบทวนผลการศึกษาในอดีตที่เกี่ยวข้อง และ ใกล้เคียง กับแนวคิดในการศึกษานี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้ผู้สนใจในเรื่องดังกล่าว ได้มีความ เข้าใจ ถึงความเป็นมา และ พัฒนาการขององค์ความรู้ในหัวข้อที่เกี่ยวข้องในการศึกษานี้ ตลอดจน แนวทางที่ผู้ศึกษาได้นำมาประยุกต์ใช้เพื่อค้นหาคำตอบภายใต้บริบทของประเทศไทย อย่างไรก็ตาม แนวความคิดส่วนใหญ่ที่ได้รับการพัฒนาในการศึกษานี้ มักเป็นความรู้ที่มาจากต่างประเทศ โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา ผลทำให้การประยุกต์ใช้สิ่งกับ (concept) ต่างๆ จากแนวคิดทฤษฎีจึงไม่มีความ เข้มงวดมากนัก เนื่องจากต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการศึกษา และ ลักษณะเฉพาะ ของประเทศไทย เช่น การออกแบบการศึกษา และ ตัวแปรสำคัญบางตัวไม่สามารถหาข้อมูลได้ ในประเทศไทย เป็นต้น ฉะนั้น แนวคิดในการศึกษานี้จึงมิได้เป็นไป เพื่อพิสูจน์ทฤษฎีดังกล่าวโดยตรง แต่จะมีลักษณะพิจารณาในทางอ้อมมากกว่าโดยการตรวจสอบอิทธิพลของปัจจัยต่างๆตามหลัก เหตุผลทางทฤษฎีอย่างกว้าง เพื่อสังเกตว่าปัจจัยเหล่านั้นสามารถแสดงผล (effect) ในการ ศึกษาเป็นอย่างไรเท่านั้น

สำหรับส่วนประกอบสำคัญของบทนี้ ประกอบด้วย 2 ส่วนที่สำคัญ โดยส่วนแรกเป็นส่วน ที่ว่าด้วยการทบทวนองค์ความรู้เกี่ยวกับความเป็นธรรมในอดีต โดยจะเลือกนำเสนอบางผลงาน โดยละเอียด ขณะที่ผลงานอื่นจะได้รับการสรุปเป็นตารางเพื่อสะดวกในการทำความเข้าใจและ ค้นคว้าต่อไป ต่อมาในส่วนที่สอง เป็นส่วนที่ว่าด้วยตัวแบบในการศึกษานี้เพื่อใช้ทดสอบเมื่อมีระดับ ทรัพยากรบางประเภท และ ความสามารถในการให้บริการเก็บขยะมีระดับความไม่เป็นธรรมที่ ค่อนข้างสูง

2.1 การทบทวนผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

ผลงานในอันดับแรกที่ได้รับการทบทวนเป็นของ Frank Levy, Arnold J. Meltsner และ Aron Wildavsky (1974) ซึ่งอาจถือว่าเป็นผลงานที่บุกเบิกในด้านนี้ ก็ได้ เพราะว่า พวกเขาเป็นนักวิชาการในชุดแรกๆ ที่ให้ความสนใจเกี่ยวกับ ผลลัพธ์ (outcome) ของบริการสาธารณะที่เกิดขึ้นกับประชาชนในกลุ่มต่างๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นธรรม ใน การได้รับบริการที่เกิดขึ้นในชุมชนเมือง สำหรับผลงานของพวกเขา มีวัตถุประสงค์สำคัญในการ

ศึกษาก็คือ ทำการตรวจสอบความลำเอียงของผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการให้บริการสาธารณะของรัฐ ที่มีต่อคนกลุ่มน้อยซึ่งมีฐานะทางเศรษฐกิจ และ สังคมที่ด้อยกว่า ตลอดจนการค้นหาเหตุผลว่าเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น

พวกเขาได้เลือกทำการศึกษาบริการสาธารณะ 3 ประเภท อันได้แก่ ห้องสมุด ถนน และ โรงเรียน ของเมือง Oakland มลรัฐ California ในช่วงเวลา ค.ศ. 1969-1971 โดยวิธีการศึกษาได้เน้นใช้วิธีการเชิงคุณภาพ ด้วยการสังเกต และ สัมภาษณ์บุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับการใช้ข้อมูลเชิงปริมาณบางส่วนในการประกอบการอธิบาย ความแตกต่างในการกระจายระดับการให้บริการแต่ละประเภท ที่มีต่อชุมชน หรือ เขต ต่างๆของเมือง ซึ่งมีลักษณะทางเศรษฐกิจและ สังคมที่แตกต่างกัน

โดยผลการศึกษาในภาพรวมพบว่า การกระจายบริการสาธารณะของรัฐ มิได้ก่อให้เกิดความลำเอียง(bias)หรือ กีดกัน(discriminate)คนกลุ่มน้อย หรือยากจนในสังคมเสมอไป เพราะว่าทั้งคนรวยและคนจนต่างก็ได้ประโยชน์จากบริการเช่นกัน ดังรายละเอียดแต่ละประเภทบริการดังนี้

บริการโรงเรียน มีลักษณะการกระจายบริการเป็นรูปตัว U เป็นสำคัญซึ่งทั้ง เขตพื้นที่ที่มีความยากจน และ ร่ำรวย ต่างก็ได้รับประโยชน์จากการ ให้บริการด้านการศึกษา ทั้งสิ้น กล่าวคือ ในเขตพื้นที่ยากจน และ มีคนกลุ่มน้อย อาศัยอยู่เป็นส่วนใหญ่ มีสัดส่วนครู ต่อนักเรียนมากที่สุด ขณะเดียวกัน พื้นที่ร่ำรวยและมีคนผิวขาวอยู่อาศัยเป็นส่วนใหญ่ จะมีครูที่มีประสบการณ์ และคุณภาพสูงกว่า นอกจากนี้ในช่วงเวลา(1970-71)ก่อนที่มีการปรับปรุงนโยบายการจัดสรรเงินเดือนครู จะพบว่าทั้งพื้นที่เขตที่มีคนยากจน และ คนรวยอยู่เป็นส่วนใหญ่ มีสัดส่วนเงินเดือนครูต่อนักเรียนค่อนข้างสูง แต่ หลังจากที่มีการปรับนโยบายใหม่ กลับมีผลให้ สัดส่วนเงินเดือนครู ต่อ นักเรียน ในเขตพื้นที่ยากจนกว่ามีสัดส่วนสูงขึ้นกว่าเดิม อันมีผลต่อการจูงใจให้ครูต้องการมาสอนในพื้นที่ดังกล่าวมากขึ้น

บริการถนนสาธารณะ ก็มีลักษณะคล้ายคลึงกับบริการด้านการศึกษา ซึ่งทั้งเขตพื้นที่ซึ่งมี คนยากจน และ คนร่ำรวยอยู่เป็นส่วนใหญ่ ได้รับการก่อสร้างถนนใหม่มากกว่าเขตพื้นที่อื่น แต่อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่า การใช้เกณฑ์ความรุนแรงในความปลอดภัย ความหนาแน่นของ การสัญจร และปริมาณการร้องทุกข์ของประชาชน ในการพิจารณาเลือกปรับปรุงผิวถนน ในเขตเมืองดังกล่าวมีลักษณะค่อนข้างโน้มเอียง ไปสู่พื้นที่ซึ่งมีระดับรายได้สูงมากกว่า เป็นสำคัญ

บริการด้านห้องสมุด ค่อนข้างมีลักษณะแตกต่างไปจาก 2 ประเภทบริการข้างต้นทั้งนี้ เพราะว่า บริการห้องสมุด มีลักษณะในการกระจายบริการค่อนข้าง ที่ทำให้ผู้ใช้บริการที่อยู่ใน เขตพื้นที่ที่ยากจน และ มีใช้คนผิวขาวอยู่อาศัยเป็นส่วนใหญ่ เกิดการเสียเปรียบ กล่าวคือ การจัดสรรกองทุนในการดำเนินการ และ บุคลากรให้แก่ห้องสมุดในสาขาที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ซึ่งมีคนยากจน อยู่เป็นส่วนใหญ่ นั้น จะได้รับน้อยกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับห้องสมุดที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ซึ่งมีคนร่ำรวยอยู่ เป็นส่วนใหญ่ เหตุผลที่เป็นเช่นนั้นก็เพราะว่า หลักเกณฑ์สำคัญในการกระจายทรัพยากรดังกล่าว ขึ้นอยู่กับ จำนวนการหมุนเวียนของผู้มาใช้บริการ(circulation) ซึ่งห้องสมุดที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ที่ยากจน มักมีผู้มาใช้บริการน้อยกว่า จึงทำให้การได้รับการจัดสรรทรัพยากร ตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว

กล่าวได้รับน้อยกว่าด้วย และ ทำให้ประชาชนที่ใช้บริการจากห้องสมุดดังกล่าว ได้รับบริการที่มีคุณภาพต่ำกว่าในที่สุด อย่างไรก็ตามการที่ห้องสมุดที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ยากจนมีผู้มาใช้บริการน้อยกว่า อาจเป็นเพราะว่ามาจากปัจจัยอื่น เช่น หนังสือที่มีอยู่ไม่สอดคล้องกับความต้องการ หรือ รสนิยมของคนในท้องถิ่นนั้น ซึ่งมีใช่เป็นเรื่องของการขาดความสนใจในการขอรับบริการ ฉะนั้น หลักเกณฑ์ในการจัดสรรของทรัพยากรดังกล่าวจึงมีส่วนเร่งเร้าให้มีความไม่เป็นธรรมในการให้บริการมากยิ่งขึ้น ดังนั้น จากผลงานของพวกเขาก็แสดงให้เห็นว่า การกระจายบริการของรัฐมิได้ก่อให้เกิดความลำเอียงแก่คนกลุ่มน้อย หรือ มีความยากจนกว่าเสมอไปทั้งนี้เพราะว่า กฎเกณฑ์ หรือ แนวทางในการดำเนินงานของรัฐในบริการบางประเภท ก็มีลักษณะช่วยเหลือทดแทน (compensatory) ให้แก่บุคคลเหล่านั้นด้วยด้วย เช่น บริการโรงเรียน ขณะเดียวกัน บริการบางประเภท เช่น ห้องสมุดก็ยังคงมีลักษณะสร้างความเสี่ยงเปรียบต่อบุคคลในกลุ่มดังกล่าวเช่นกัน สำหรับเหตุผลในการอธิบายปรากฏการณ์ดังกล่าวที่เกิดขึ้น พวกเขาเน้นว่ามีสาเหตุสำคัญมาจากกฎการตัดสินใจของระบบราชการ (Bureaucratic Decision Rules) ซึ่งเป็นผลมาจากทัศนคติทางวิชาชีพของข้าราชการ กฎคัมสมิท (การจัดสรรตามความต้องการ) ลักษณะกองทุนของรัฐบาลกลางและท้องถิ่น ตลอดจน การร้องทุกข์จากประชาชนผู้รับบริการ อันส่งผลให้มีการส่งบริการแก่ประชาชนมีความแตกต่างกัน

ต่อมาเป็นผลงานอีก 10 ปีให้หลังซึ่งได้มีการสังมอณ์ความรู้มากขึ้น จากผลงานชิ้นแรกที่ได้นำเสนอไป ผลงานนี้เป็นของ John Boyle และ David Jacobs (1982) ซึ่งเป็นผลงานที่ควรค่าในการทบทวนอย่างมากชิ้นหนึ่งเพราะว่าเป็นผลงานที่พยายามนำเอาข้อสมมุติฐานทางทฤษฎีในอดีต มาทดสอบใหม่ ด้วยระเบียบวิธีการศึกษาที่ลึกซึ้งมากขึ้นกว่าเดิม ตลอดจนมีการเพิ่มเติมแปรใหม่เข้าไปในการศึกษาด้วย โดยทั้งสองได้ตั้งสมมุติฐานตามองค์ความรู้เดิม เพื่อการทดสอบใหม่ดังนี้

หลักความเสมอภาคต่อหัวประชากร (per-capita equality) มีสมมุติฐานว่า บริการต่างๆของเทศบาลมีการกระจายออกไปอย่างเท่าเทียมกัน ต่อ หัวประชากรของแต่ละพื้นที่

หลักการกีดกันชนชั้นล่างในสังคม (underclass discrimination) มีสมมุติฐานว่า การกระจายบริการของเทศบาล มีลักษณะกีดกันคนกลุ่มน้อยและยากจน ให้ได้รับการเสียเปรียบจากการได้รับบริการ

หลักช่วยเหลือทดแทน (compensatory) มีสมมุติฐานว่า บริการของเทศบาลจะได้รับการกระจายไปตามเงื่อนไขของความต้อการ เป็นสำคัญ ซึ่งคนกลุ่มน้อยและยากจน ที่มีความจำเป็นมากกว่าจะได้รับบริการมากกว่า

หลักความสามารถในการเสียภาษี (contributory) มีสมมุติฐานว่า บริการของเทศบาลมีแนวโน้มที่จะกระจายออกไปตามสัดส่วนกับรายได้ทางภาษี

วิธีการศึกษาของพวกเขามีลักษณะการวิเคราะห์แบบ ตัดไขว้ (cross section) จากพื้นที่ทั้งหมด 62 เขตซึ่งได้รับการแบ่งไว้จาก หน่วยงานวางแผนชุมชนของเมือง New York โดยใช้ข้อมูลปี 1970 และเลือกศึกษาบริการสาธารณะ 7 ประเภท คือ ตำรวจ รักษาความสะอาด การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สาธารณสุข การศึกษาชั้นประถม และการศึกษาในระดับสูง

โดยตัวแปรสำคัญในการทดสอบ ประกอบด้วย ภาษีต่อหัวประชากร เชื้อชาติ รายได้ อาชีพ และ ความต้องการขอรับบริการ

ผลการศึกษาด้วย เทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยพบ ว่าความสามารถในการเสียภาษี เป็นตัวแปรอธิบายที่สำคัญที่สุด ในการกระจายงบประมาณของบริการ ตำรวจ ($\beta = .494, p < .001$) ดับเพลิง ($\beta = .819, p < .001$) และ การรักษาความสะอาด ($\beta = .665, p < .001$) นอกจากนี้ ตัวแปรทางรายได้สามารถอธิบายได้ดีในบริการ ตำรวจ ($\beta = .470, p < .01$) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ($\beta = .771, p < .001$) การสาธารณสุข ($\beta = .551, p < .01$) และการศึกษาขั้นประถม ($\beta = .475, p < .001$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า บริการประเภทดังกล่าวมีการล่าเอียงในลักษณะให้ประโยชน์แก่ผู้มีรายได้น้อยเป็นสำคัญ ดังนั้น ผลการศึกษาจึงแสดงให้เห็นว่า การกระจายบริการสาธารณะที่ศึกษา ในเขตพื้นที่ต่างๆ ไม่มีลักษณะการกีดกันคนกลุ่มน้อยและยากจน ตามสมมติฐานชนชั้นล่างในสังคม แต่กลับมีบริการบางประเภท ที่ให้ประโยชน์แก่คนจนมากกว่า ตามสมมติฐานช่วยเหลือทดแทน และที่สำคัญบริการบางประเภท ก็มีการกระจายบริการบนพื้นฐาน ของความสามารถในการเสียภาษีด้วย

ส่วนผลงานที่มีอิทธิพลสำคัญในการศึกษานี้มากที่สุดโดยเฉพาะในด้านระเบียบวิธีในการศึกษา เป็นของ Philip B. Coulter (1980) ซึ่งในผลงานของเขา มีระเบียบวิธีการศึกษาที่มีความแตกต่างไปจากนักวิชาการคนอื่นในสาขาเดียวกัน เนื่องจากเขามีการสังเคราะห์วัดความไม่ เป็นธรรมในการให้บริการเป็นของตนเอง ซึ่งเป็น การวัดความเป็นธรรมจากการเปรียบเทียบ บริการสาธารณะที่เกิดขึ้นจริง กับ มาตรฐานที่ควรจะเป็นตามหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม มากกว่าเป็น การวัดความเป็นธรรมของบริการในรูปของจำนวน หรือ หน่วยบริการ ที่ส่งมอบในแต่ละเขตพื้นที่ต่างๆดังในอดีต

ในการศึกษานี้ เขาจึงได้ทดลองใช้ดัชนีความไม่เป็นธรรมของเขาในการวัดบริการ ตำรวจ ของเมือง Tuscaloosa มลรัฐ Alabama ในจำนวน 22 เขตพื้นที่ซึ่ง 4 เขตได้รับการตัดออกไปจากการศึกษาสำหรับข้อมูลได้นำมาจากบันทึกของสถานีตำรวจของเมือง ซึ่งเน้นเฉพาะ ในช่วงเดือน พ.ศ.-พ.ศ. 1978 และเทคนิคในการวิเคราะห์ที่สำคัญคือ การใช้ดัชนีความไม่ เป็นธรรม โดยการใช้จำนวนประชากรเป็นมาตรฐาน และ ต่อมาค่าคะแนนของดัชนีดังกล่าวจะได้รับการนำมาวิเคราะห์ถดถอยพหุ กับ ตัวแปรเชื้อชาติ และ รายได้ เพื่อทดสอบสมมติฐานชนชั้นล่าง ในสังคม (underclass hypothesis)

*beta weight หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ถดถอยที่ได้รับการปรับเป็นหน่วยมาตรฐานแล้ว อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเปรียบเทียบอิทธิพลของแต่ละตัวแปรอิสระในสมการที่มีต่อตัวแปรตาม ว่าตัวแปรใดสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงในตัวแปรตามได้มากกว่า

ผลการศึกษา เมื่อมีการวิเคราะห์ดัชนีความเป็นธรรม ของบริการตำรวจแสดงให้เห็น
ได้ดังตาราง ดังนี้

COEFFICIENTS OF INEQUITY FOR THIRTEEN
POLICE SERVICE MEASURES

	Coefficient of Inequity	p
Service Inputs		
1. Officers dispatched ¹	15.1	.040
2. Clearance by arrest ²	11.4	.000
3. Clearance rate ²	5.7	.510
4. Stolen property recovered ³	15.8	.000
Service Outputs ⁴		
5. Total crime	12.6	.000
6. Felony	13.1	.000
7. Robbery	26.5	.057
8. Assault	19.5	.000
9. Larceny	15.9	.000
10. Vandalism	12.0	.000
11. Hit and run	13.9	.000
12. Auto theft	22.6	.000
13. Burglary	14.5	.000

¹The equity standard is crime rate.

²The equity standard is the number of crimes for which an arrest is possible.

³The equity standard is the estimated dollar value of stolen property.

⁴The equity standard is population.

จากตารางดังกล่าวข้างต้น เมื่อพิจารณาปัจจัยนำเข้า(service inputs) ของบริการตำรวจทั้ง 4 ประเภท โดยดูที่ค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เป็นธรรม จะเห็นว่า มีความไม่เป็นธรรมเพียงเล็กน้อยเท่านั้นโดยส่วนใหญ่ในการกระจายทรัพยากรจึงมักขึ้นอยู่กับ อัตราอาชญากรรมของแต่ละพื้นที่ ต่อมาหากพิจารณาผลผลิตของบริการ ในแต่ละประเภทอาชญากรรม ก็พบว่าส่วนใหญ่มีความเป็นธรรมเพียงเล็กน้อย(minor inequity)เหมือนกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายประเภทของอาชญากรรม กรณีของอาชญากรรมประเภทชิงทรัพย์(robbery) และประเภทขโมยรถยนต์(auto theft)มีความไม่เป็นธรรมค่อนข้างสูง(serious inequity)ต่อมาก็ได้มีการนำค่าคะแนนความไม่เป็นธรรมประเภทต่างๆมาวิเคราะห์ลดถอยหนุ่กับ 2 ตัวแปร คือ จำนวนผู้อยู่อาศัยที่มีชีพิวชาว และ จำนวนครัวเรือนที่มีรายได้ต่อบ้างกว่าระดับความยากจน โดยมีสมมติฐานว่า จะยอมรับสมมติฐานชั้นกลางในสังคม ก็ต่อเมื่อ ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของทั้งสองตัวแปร ในปัจจัยนำเข้าของบริการมีเครื่องหมายเป็นลบ($b < 0$)อันแสดงให้เห็นว่าบุคคลที่เสียเปรียบในสังคมได้รับปัจจัยนำเข้าของบริการต่ำกว่าระดับที่ควรจะเป็น ขณะที่ ในส่วนของผลผลิต

ของบริการ จะมีเครื่องหมายเป็นบวก ($b > 0$) อันแสดงให้เห็นว่าบุคคลผู้เสียเปรียบเหล่านั้นมีอัตรา การเกิดอาชญากรรมประเภทต่างๆเกินกว่าระดับที่เหมาะสม

ผลการวิเคราะห์ ได้แสดงให้เห็นว่า ไม่มีข้อมูลเพียงพอในการยอมรับสมมติฐาน ดัง กล่าวได้ เนื่องจากว่า ทั้ง 13 สมการ มีเพียง 2 สมการเท่านั้นที่มี ค่า R^2 มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ .05 กล่าวคือ 38%ของความแตกต่าง ในค่าคะแนนความไม่เป็นธรรม ของอัตราการจับกุมได้ (clearance) ได้รับการอธิบายโดยเชื้อชาติ และรายได้ ซึ่งปัจจัยทางรายได้มีบทบาท มากที่สุด ($b = -.56, p < .05$) อันแสดงให้เห็นว่า คนจนมีแนวโน้มที่จะได้รับความเสี่ยงภัยในอาชญากรรม ในระดับที่มากกว่าที่ควรจะเป็น ขณะที่กรณีของ คดีข่มขืนกระทำชำเรา (assault) ตัวแปรทาง เชื้อชาติสามารถ อธิบายได้ถึง 49% โดยเชื้อชาติมีอิทธิพลมากที่สุด ($b = .35, p < .05$) แสดงให้ เห็นว่า ในท้องที่ซึ่งมีคนมิใช่ผิวขาวอยู่มากจะมีความเสี่ยงในการได้รับการข่มขืนสูงเกินกว่าระดับ ที่ควรจะเป็น ดังนั้นเมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้ว การให้บริการตำรวจในเมือง Tuscaloosa มี ระดับความไม่เป็นธรรมเพียงเล็กน้อยเท่านั้น และ ที่สำคัญสมมติฐานชนชั้นล่างในสังคม (underclass hypothesis) มิได้รับการสนับสนุนในการศึกษานี้

นอกจากนี้ ผลการศึกษาเกี่ยวกับ การกระจายบริการสาธารณะในประเทศไทย ที่ควรค่า แก่การกล่าวถึงก็คือ ผลงานของ Bruce London และ Kristine L. Anderson (1986) ซึ่งเป็นนักวิชาการต่างประเทศที่มีความสนใจการกระจายบริการสาธารณะในประเทศไทย โดย พวกเขาได้มีวิธีการศึกษาที่สามารถประยุกต์แนวความคิดเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของเมืองไทย กับ ทฤษฎีทางตะวันตก ในการอธิบายความไม่เท่าเทียมกันในการกระจายบริการของรัฐ ที่มีต่อ จังหวัดต่างๆได้เป็นอย่างดี

วิธีการศึกษาของพวกเขาก็ได้เน้นเฉพาะ บริการด้านการศึกษา สาธารณสุข และสิ่ง อำนวยความสะดวกพื้นฐาน (infrastructure) โดยมีขอบเขตการศึกษา 69 จังหวัดใน ประเทศไทย และใช้ข้อมูลปี 1970 จากแนวคิดทางทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์การเมือง ได้แสดงให้เห็นว่า นอกจากปัจจัยทางด้าน ประชากรและเศรษฐกิจของแต่ละจังหวัดในการกำหนดจำนวน บริการต่างๆที่ได้รับจากส่วนกลางแล้วยังมีปัจจัยทางชนชั้นนำ (elite) ด้วยที่มีอิทธิพล ต่อ การกระจายบริการไปสู่จังหวัดต่างๆ ให้มีความเลื่อมล้ำกัน และเพื่อต้องการพิสูจน์สมมติฐานดังกล่าว พวกเขาได้ แบ่งประเภทบริการที่ศึกษาออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ บริการที่บรรดาชนชั้นนำ และ มีฐานะดีกว่าในสังคมมีโอกาสใช้ประโยชน์ได้มากกว่าคนอื่น กับ บริการที่คนสามัญธรรมดา ส่วนใหญ่สามารถใช้บริการได้ง่าย ซึ่งตัวแปรในการอธิบาย ประกอบด้วยสัดส่วนชนชั้นนำประเภท ต่างๆ ปัจจัยที่รบกวน ผลประโยชน์ชนชั้นนำ (ความขัดแย้งทางเชื้อชาติ และ ทางการเมือง) และ ใช้ปัจจัยทางเศรษฐกิจและประชากร (ความเป็นเมือง จำนวนประชากร รายได้จังหวัด) ในการ ควบคุมด้วย

ผลการศึกษา พบว่า ในด้านการศึกษา โรงเรียนประถม มักกระจายตามจำนวน ประชากร และ กระจายไปสู่จังหวัดที่มีความยากจนและห่างไกลจากส่วนกลางมากกว่า ขณะที่ โรงเรียนมัธยม มีการกระจุกตัวอยู่ในจังหวัดที่มีความเป็นเมืองสูง และ ใกล้กรุงเทพระดับปัจจัย ทางชนชั้นนำมีอิทธิพลเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ในด้านสาธารณสุข ก็มีความคล้ายคลึงกันคือ กระจาย

ตามจำนวนประชากร แต่จังหวัดที่มีรายได้ต่ำกว่าจะได้รับบริการทางการแพทย์ที่มีคุณภาพต่ำกว่า และที่สำคัญ ปัจจัยทางด้านชนชั้นนำซึ่งมิใช่ข้าราชการและพ่อค้า มีความสัมพันธ์กับปริมาณของ อุปกรณ์ทางการแพทย์สมัยใหม่ด้วย ($b = .418, p < .10$) และ ในด้านบริการสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน พบว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจและประชากรมีความสัมพันธ์อย่างยิ่งกับการมีไฟฟ้า และ น้ำประปาใช้ ($R^2 = .81$) แต่ผลดังกล่าวสามารถอธิบายได้เพิ่มมากขึ้น เมื่อมีการเพิ่มตัวแปรชนชั้นนำที่มิใช่ข้าราชการและพ่อค้าเข้าไปด้วย ($R^2 = .89$) โดยตัวแปรชนชั้นนำที่มิใช่ข้าราชการและพ่อค้า มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ การเข้าถึงทรัพยากรที่หายาก ($b = .270, p < .10$) ขณะที่ตัวแปรชนชั้นนำที่เป็นพ่อค้า มีความสัมพันธ์เชิงลบกับทรัพยากรที่มีคุณภาพต่ำ ($b = -.554, p < .01$) และ ปัจจัยความขัดแย้งทางการเมือง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ ทรัพยากรที่มีคุณภาพต่ำ ($b = .249, p < .05$)

ดังนั้น การศึกษานี้ จึงแสดงให้เห็นว่าทรัพยากรที่มีคุณภาพต่ำและไม่ค่อยมีราคาเท่าใดนัก มักมีการกระจายอย่างไม่เป็นธรรม ตามสัดส่วนของประชากรมากกว่า และ กระจุกตัวอยู่ในจังหวัดที่เป็นชนบทมากกว่า ยากจนมากกว่า และมีได้อยู่ในภาคกลาง ขณะที่ทรัพยากรที่มีคุณภาพสูงและหายาก ก็มักกระจุกตัวอยู่ในจังหวัดที่มีความเป็นเมืองมากกว่า มีรายได้มากกว่า และอยู่ในภาคกลางเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ปัจจัยทางชนชั้นนำก็ได้มีผลกระทบ ต่อการกระจายทรัพยากรของบริการประเภทต่างๆ ด้วย เพราะว่า เมื่อเพิ่มปัจจัยดังกล่าวเข้าไปทำให้อำนาจการอธิบายของ ตัวแปรทางเศรษฐกิจ และ ประชากรเพิ่มขึ้น ผลทำให้มีการสรุปว่า ทั้งปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ-ประชากร และ ปัจจัยทางชนชั้นนำ มีอิทธิพลในการกระจายทรัพยากรเพื่อให้บริการสาธารณะแก่จังหวัดต่างๆในประเทศไทย

สำหรับผลการศึกษาของผลงานนักวิชาการท่านอื่นที่สำคัญแต่ มิได้นำมาเสนอในรายละเอียดในที่นี้ เราสามารถกำหนดเป็นตารางเพื่อสะดวกในการพิจารณา และ ค้นคว้าต่อไป ดังตารางที่ 1

จากการสำรวจพัฒนาการองค์ความรู้เกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะของสหรัฐอเมริกา นับตั้งแต่ปี 1974 - 1987 และ ของไทย เราสามารถกำหนดเป็นประเด็นสำคัญต่างๆได้ดังนี้ คือ

2.1.1 กรณียุทธศาสตร์ความรู้ในสหรัฐอเมริกา สามารถสรุปได้ว่า

2.1.1.1 บริการสาธารณะโดยส่วนใหญ่ได้รับการกระจายในลักษณะที่ค่อนข้างเป็นธรรม แม้ว่าจะมีรูปแบบการกระจายบริการอาจแตกต่างกันไปในแต่ละท้องที่ กล่าวคือ บางครั้งผู้มีฐานะดีกว่า ก็ได้เปรียบ หรือ บริการบางประเภท ผู้มีฐานะต่ำกว่าก็ได้เปรียบ ขณะเดียวกัน ก็เป็นไปได้ที่ทั้งคนที่มีฐานะดีกว่า และ ต่ำกว่าต่างก็ได้เปรียบขณะที่คนชั้นกลางกลับเสียเปรียบ ดังรูปแบบตัวอุ (U)

2.1.1.2 กรณีที่มีความไม่เป็นธรรมเกิดขึ้น ก็ยังคงไม่มีหลักฐานเพียงพอว่ามีความลำเอียงต่อชนชั้นล่างในสังคมอย่างเป็นระบบ (systematic underclass bias) ดังเช่นผลงานของ Jones and others (1975); Lineberry (1977); Mladenka and Hill (1977; 1978); Antunes and Plumlee (1977); Nivala (1978); Coulter (1980)

ตารางที่ 1 สรุปเนื้อหาของงาน ระเบียบวิธีการศึกษา และ ผลการศึกษาเกี่ยวกับความเป็นธรรมในการให้บริการสาธารณะของสหรัฐอเมริกา และ ของไทย

เจ้าของผลงาน และ สถานที่ศึกษา	ประเภทบริการ	ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ	ระเบียบวิธีการศึกษา	ผลการศึกษา
1. Frank Levy and Others. (1974), Oakland.	- โรงเรียน - ถนน - หอสมุด	- การกระจายบริการในแต่ละประเภท	- ลักษณะทางประชากร (เชื้อชาติ) - สถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคม (รายได้)	- เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ที่เน้นการสังเกตและการสัมภาษณ์เป็นหลัก ประกอบด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณบางส่วน	- พบว่า การให้บริการ การศึกษามีลักษณะการกระจายบริการในรูปแบบค้ำยำ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าทางผู้ที่มีรายได้น้อยและค่าถว้ได้กับประโยชน์ บริการถนน พบว่า เขตที่มีผู้มีรายได้น้อยอยู่มากมีการไ้ค้เปรียบโดยมีเชิง และบริการห้องสมุด เขตที่มีคนรวยอยู่มากการกระจายได้กับทรัพยากรมากกว่า โดยอิทธิพลสำคัญมาจาก กฎการตัดสินใจของระบบราชการ
2. Richard Child Hill. (1974), New England.	- ศึกษาความสามารถในการตัดสินใจ และ บริการของเทศบาล	- ความไม่เท่าเทียมกันในรายได้ของเทศบาล	- ภูมิภาค - ลักษณะทางประชากร (เชื้อชาติ) (รายได้, อาชีพ) - การแบ่งชั้นที่อยู่อาศัย - การกระจายของหน่วยงานราชการ	- เป็นการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องรวมรวมไว้แล้ว โดยมีเขตตามลัมโบประชากรเป็นหน่วยการวิเคราะห์ จำนวน ๑๒๗ แห่ง โดยทำการวิเคราะห์หออุมูล ความสัมพันธ์ ล่ากับชุมชน และ วิเคราะห์ถดถอยพหุ กับ สุกคิวแปรอิสระ	- พบว่า ความเลื่อมล้ำในรายไ้ค้ของเทศบาล ไ้ค้ไปสู่อความเลื่อมล้ำในการตัดสินใจ และ บริการสาธารณะ โดยสาเหตุสำคัญมาจาก ความไม่เท่าเทียมกันใ้ค้รายไ้ค้ของครอบครัว, การแบ่งชั้นผู้อยู่อาศัย, การกระจายตัวของหน่วยงานรัฐบาล, เชื้อชาติของประชากร
3. Byron D. Jones and Others. (1975), Detroit.	- การควบคุมการกระทำผิด ก.ม. สิ่งแวดล้อม การรักษาความสะอาด - ส่วนสาธารณะ	- การจัดการพื้นที่ที่ได้รับบริการสนใจ - ทรัพยากรในการให้บริการ - เก็บขยะ - โอกาสการเข้าไปใช้สวนสาธารณะ	- สถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมของประชากร (เชื้อชาติ, รายได้) - เงื่อนไขการให้บริการแต่ละประเภท	- เป็นการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องโดยมีเขตพื้นที่ต่างๆตามลัมโบประชากร เป็นหน่วยการวิเคราะห์ ซึ่งการกระจายบริการวิเคราะห์ถดถอยพหุ	- พบว่า กฎการคุ้มครองบริการของระบบราชการ มีอิทธิพลสำคัญ คือ การกระจายผลผลิตของบริการในแต่ละประเภท และในแต่ละท้องถิ่น

<p>4. Robert L. Lineberry. (1977), San Antonio, Texas.</p>	<p>-ทีมหญิง, ทองสัมฤทธิ์, ส่วนสารภี, ประดับ, หอระบายน้ำ, คำจาร</p>	<p>-ระยะเวลาทางไกลในการไปให้บริการแต่ละประเภท -จำนวนทรัพยากร ต่อ หัว -ประชากรของบริการแต่ละประเภท</p>	<p>-สถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมของประชากร (เชื้อชาติ, รายได้) -ลักษณะนิสัยของท้องถิ่น -อำนาจทางการเมือง</p>	<p>-เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ไปแล้ว โดยการวิเคราะห์ข้อมูลกระทำเป็นขั้นตอน คือ ขั้นแรกทำการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์กับทุกตัวแปร ต่อมาทำการวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ที่สำคัญ</p>	<p>-พบว่า การกระจายบริการส่วนใหญ่มีแนวโน้มเป็นไปในลักษณะที่ไม่มีรูปแบบที่แน่นอน และจากความเลื่อมล้ำในการให้บริการที่เกิดขึ้น ไม่สามารถได้กับการอธิบายไทม์มากนักจากสมมุติฐานที่เสนอไว้ในสังคม และเขาเชื่อว่ากฎการตัดสินใจของระบบราชการ น่าจะเป็นตัวแปรในการอธิบายที่สำคัญ</p>
<p>5. Kenneth R. Mladenka and Kim Quatile Hill. (1970), Houston.</p>	<p>-ส่วนสาธารณะ -ทองสัมฤทธิ์</p>	<p>-คุณภาพของทองสัมฤทธิ์ และ ส่วนสาธารณะ -ระยะทางไกลของของสัมฤทธิ์ และ ส่วนสาธารณะ</p>	<p>-สถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมของประชากร (เชื้อชาติ, ระดับการศึกษา, รายได้, ความยากจน)</p>	<p>-เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมไว้แล้ว โดยข้อมูลเกี่ยวกับความไวของข้อมูลปี ๑๙๖๓ และปี ๑๙๖๕ สำหรับข้อ มูลของสัมฤทธิ์ ส่วนข้อมูลตัวแปรอิสระใช้ ข้อมูลปี ๑๙๖๐ และทำการวิเคราะห์ด้วยการหาความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ และ วิเคราะห์หาค่าสัมฤทธิ์</p>	<p>-พบว่า กรณีศึกษา ชุมชนที่มีรายได้ต่ำ มีลักษณะที่คล้ายกันกับ เคอร์เนลของของชุมชนที่มีรายได้ต่ำจะได้รับการที่มีคุณภาพต่ำกว่า ทั้งนี้เพราะว่า กฎการตัดสินใจของระบบราชการ ใช้เกณฑ์จำนวนสมาชิกบริการของสัมฤทธิ์ ในการจัดสรรทรัพยากร ทำให้ชุมชนที่มีรายได้ต่ำซึ่งมักมาใช้บริการน้อยกว่าเกิดการเสียเปรียบ</p>
<p>6. George E. Antunes and John P. Plumlee. (1977), Houston.</p>	<p>-ถนน</p>	<p>-คุณภาพถนน</p>	<p>-เชื้อชาติ, รายได้</p>	<p>-เป็นการวิจัยสำรวจ โดยสุ่มตัวอย่าง เพื่อเลือกชุมชนที่เป็นคนผิวขาวส่วนใหญ่ ๑๐ชุมชน และมีคนผิวดำเป็นส่วนใหญ่ ๑๐ ชุมชนใช้ข้อมูลปี ๑๙๖๐ โดยทำการสุ่มเพื่อวัดคุณภาพถนน ๒๕สาย ไรศคา และวิเคราะห์หาค่าสัมฤทธิ์ ในการวิเคราะห์ข้อมูล</p>	<p>-พบว่า ความแตกต่างในคุณภาพถนนที่เกิดขึ้น มีได้เป็นผลมาจากความแตกต่างทางรายได้ และ เชื้อชาติ แต่อาจเป็นเพราะความบังเอิญ</p>
<p>7. Pietro S. Nivola (1978), Boston.</p>	<p>-การตรวจความถูกต้องของการปลูกลาน</p>	<p>-การให้บริการในการตรวจ สอบความถูกต้อง</p>	<p>-สถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมของประชากร</p>	<p>-เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รวบรวมไว้แล้ว โดยการแบ่งชุมชน ๕ เขตออกเป็น ๓ กลุ่มตามความแตกต่างของตัวแปรอิสระ ใช้ข้อมูลปี ๑๙๖๓ แล้ว</p>	<p>-พบว่า ความน่าจะเป็นในการออกหน่วยบริการ ในกลุ่มชุมชนชั้นแรงงานมีสูงกว่ากลุ่มชนชั้นกลาง กรณีที่มีการควบคุม</p>

<p>8. Kenneth R. McAdams and Kim Quail Hill (1972), Houston.</p>	<p>- คำวิจารณ์ - การวิจัยนำเขาของบริการผลิตภัณฑ์ของบริการ</p>	<p>- คำวิจารณ์ - ความเร็วในการให้บริการ</p>	<p>- คำวิจารณ์ - ความเร็วในการให้บริการ</p>	<p>- คำวิจารณ์ - ความเร็วในการให้บริการ</p>	<p>- คำวิจารณ์ - ความเร็วในการให้บริการ</p>	<p>- คำวิจารณ์ - ความเร็วในการให้บริการ</p>
<p>9. Philip B. Coalter (1980), Tuscaloosa, Alabama.</p>	<p>- คำวิจารณ์ - ความเร็วในการให้บริการ</p>	<p>- คำวิจารณ์ - ความเร็วในการให้บริการ</p>	<p>- คำวิจารณ์ - ความเร็วในการให้บริการ</p>	<p>- คำวิจารณ์ - ความเร็วในการให้บริการ</p>	<p>- คำวิจารณ์ - ความเร็วในการให้บริการ</p>	<p>- คำวิจารณ์ - ความเร็วในการให้บริการ</p>
<p>10. Mary Bryna Songes (1981), New York.</p>	<p>- คำวิจารณ์ - ความเร็วในการให้บริการ</p>	<p>- คำวิจารณ์ - ความเร็วในการให้บริการ</p>	<p>- คำวิจารณ์ - ความเร็วในการให้บริการ</p>	<p>- คำวิจารณ์ - ความเร็วในการให้บริการ</p>	<p>- คำวิจารณ์ - ความเร็วในการให้บริการ</p>	<p>- คำวิจารณ์ - ความเร็วในการให้บริการ</p>
<p>11. John Boyle and David Jacobs (1982), New York.</p>	<p>- คำวิจารณ์ - ความเร็วในการให้บริการ</p>	<p>- คำวิจารณ์ - ความเร็วในการให้บริการ</p>	<p>- คำวิจารณ์ - ความเร็วในการให้บริการ</p>	<p>- คำวิจารณ์ - ความเร็วในการให้บริการ</p>	<p>- คำวิจารณ์ - ความเร็วในการให้บริการ</p>	<p>- คำวิจารณ์ - ความเร็วในการให้บริการ</p>

<p>-โยชนแกมทุนที่มีสถานภาพค่าในสังคมมากกว่า ขณะให้บริการ คำวิจารณ์, ติเพ็ด, รัศยาความสะอาด มีลักษณะการกระจ่ายที่ขึ้นอยู่กับความสามารถในการเสียวของคณในท้องถิ่น</p>	<p>-พบว่า ความเจ้าเป็นขอรับบริการเป็นคำอธิบายที่สำคัญของลักษณะการกระจ่ายมาต่อหัวประชากรของบริการ คำวิจารณ์ แต่เมื่อควบคุมเฉพาะพื้นที่อยู่อาศัยอย่างเดียว พบว่า ความสามารถในการอธิบายลดลง ขณะที่บริการในเมืองมีความสัมพันธ์มากกว่า และเมื่อควบคุมทั้ง ๒ ตัวแปรก็พบว่าชุมชนที่มีคนเฒ่าอยู่มากจะได้รับการบริการดีกว่า</p>	<p>-โยชนแกมทุนที่มีสถานภาพค่าในสังคมมากกว่า ขณะให้บริการ คำวิจารณ์, ติเพ็ด, รัศยาความสะอาด มีลักษณะการกระจ่ายที่ขึ้นอยู่กับความสามารถในการเสียวของคณในท้องถิ่น</p>	<p>-โยชนแกมทุนที่มีสถานภาพค่าในสังคมมากกว่า ขณะให้บริการ คำวิจารณ์, ติเพ็ด, รัศยาความสะอาด มีลักษณะการกระจ่ายที่ขึ้นอยู่กับความสามารถในการเสียวของคณในท้องถิ่น</p>	<p>-โยชนแกมทุนที่มีสถานภาพค่าในสังคมมากกว่า ขณะให้บริการ คำวิจารณ์, ติเพ็ด, รัศยาความสะอาด มีลักษณะการกระจ่ายที่ขึ้นอยู่กับความสามารถในการเสียวของคณในท้องถิ่น</p>	<p>-โยชนแกมทุนที่มีสถานภาพค่าในสังคมมากกว่า ขณะให้บริการ คำวิจารณ์, ติเพ็ด, รัศยาความสะอาด มีลักษณะการกระจ่ายที่ขึ้นอยู่กับความสามารถในการเสียวของคณในท้องถิ่น</p>
<p>12. Fredric N. Bolotin and David L. Cingranelli. (1995), Boston and Massachusetts.</p>	<p>-คำวิจารณ์</p>	<p>-งบประมาณต่อหัวประชากร</p>	<p>-เชื้อชาติ, รายได้ -อำนาจทางการเมือง -ความเจ้าเป็นขอรับบริการ (อัตราอาชีพการกรม)</p>	<p>-เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องรวมไว้แล้ว มี ๑๕ พท. ในการวิเคราะห์ ไรชอบุติปี ๑๙๖๖ วิเคราะห์ด้วย การวิเคราะห์หลายถดถอยพหุ</p>	<p>-พบว่า การบริการที่เสียค่าในสังคมมากกว่า ขณะให้บริการ คำวิจารณ์, ติเพ็ด, รัศยาความสะอาด มีลักษณะการกระจ่ายที่ขึ้นอยู่กับความสามารถในการเสียวของคณในท้องถิ่น</p>
<p>13. Phillip B. Collier, (1985), Tuscaloosa, Alabama.</p>	<p>-ไฟฟ้าบนถนน -มีน้ำกับเพลิง</p>	<p>-อุปการะคดีจิตใจของระบบราชการ กระเชียวไฟฟ้าสองถนน -จำนวนหาแยก, ความยาวเขต การเชียวมีน้ำกับเพลิง -เขตที่อยู่อาศัย/ธุรกิจ, ความยาวเขต</p>	<p>-เป็นการวิเคราะห์หอยุติกันเกี่ยวกับ ความไม่เป็นที่ปรบ เพื่อการแปรผัน ของการกระจ่ายบริการทางค่าว่าเป็นไปตามข้อกำหนดของระบบราชการหรือไม่</p>	<p>-พบว่า การบริการที่เสียค่าในสังคมมากกว่า ขณะให้บริการ คำวิจารณ์, ติเพ็ด, รัศยาความสะอาด มีลักษณะการกระจ่ายที่ขึ้นอยู่กับความสามารถในการเสียวของคณในท้องถิ่น</p>	<p>-พบว่า การบริการที่เสียค่าในสังคมมากกว่า ขณะให้บริการ คำวิจารณ์, ติเพ็ด, รัศยาความสะอาด มีลักษณะการกระจ่ายที่ขึ้นอยู่กับความสามารถในการเสียวของคณในท้องถิ่น</p>
<p>14. David H. Kohler and Margaret T. Wrighton. (1987), Chicago.</p>	<p>-สวนสาธารณะ</p>	<p>-เชื้อชาติ, การมีบ้านเป็นของตนเอง, รายได้</p>	<p>-เป็นการวิเคราะห์หอยุติกันเกี่ยวกับ และโดยมีการควบคุมปัจจัยแทรกซ้อน เช่น การอพยพของประชากร, การแบ่งประเภทอุปกรณ, การเคลื่อนย้ายอุปกรณ โดยใช้อุปกรณวิเคราะห์ความสัมพันธ์</p>	<p>-พบว่า การบริการที่เสียค่าในสังคมมากกว่า ขณะให้บริการ คำวิจารณ์, ติเพ็ด, รัศยาความสะอาด มีลักษณะการกระจ่ายที่ขึ้นอยู่กับความสามารถในการเสียวของคณในท้องถิ่น</p>	<p>-พบว่า การบริการที่เสียค่าในสังคมมากกว่า ขณะให้บริการ คำวิจารณ์, ติเพ็ด, รัศยาความสะอาด มีลักษณะการกระจ่ายที่ขึ้นอยู่กับความสามารถในการเสียวของคณในท้องถิ่น</p>

<p>15. Paul J. O'Farrell. (1979), Thailand.</p>	<p>-การศึกษา -การสาธารณสุข -สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน</p>	<p>-ปริมาณทรัพยากร และ ผลิตภัณฑ์ของบริการแต่ละ ประเภท</p>	<p>-ความหนาแน่น, ความเป็นเมือง, และภูมิภาค -มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด</p>	<p>-เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องแล้ว ในระบกิจจังหวัด ของไทย เพื่ออธิบาย ความแตกต่างของระบกิจบริการของ บริการประเภทต่างๆ และใช้เทคนิค การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยในกรณีวิเคราะห์ ข้อมูล</p>	<p>-พบว่า การศึกษาชั้นประถม, สาธารณ สุข, ถนนลูกรัง มีบริการกระจายโดยไม่ คำนึงถึงรายได้จังหวัด. ขณะที่ ถนน คอนกรีต, ไฟฟ้า, ประปา และเจ้า หน้าที่เกษตรมีความคล้ายคลึงของจังหวัด ที่มีรายได้สูงกว่า และเมื่อพิจารณา ตามภูมิภาค พบว่า การศึกษาชั้นมัธยม , ศูนย์อนามัยชั้นหนึ่ง, ไฟฟ้า, และ บุคลากรทางการแพทย์มีความคล้ายคลึง ของจังหวัดที่อยู่ในภาคกลาง</p>
<p>16. Bruce London and Kaistine L. Anderson (1985a), Thailand.</p>	<p>-การศึกษา</p>	<p>-ทรัพยากรของบริการ การศึกษา</p>	<p>-ปัจจัยชนชั้นนำ -ความหนาแน่น, ประชากร, ภาค -มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด</p>	<p>-เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องแล้ว ในระบกิจจังหวัดของไทย ใช้ข้อมูลปี ๑๙๗๐ และ ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยแบบ ค่าเฉลี่ยของการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย</p>	<p>-พบว่า ปัจจัยชนชั้นนำสามารถอธิบาย ความแตกต่างในผลิตภัณฑ์บริการ นอกเหนือไปจาก ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และประชากร ทั้งนี้เพราะว่า เมื่อ เพิ่มปัจจัยชนชั้นนำเข้าไปในสมการ ได้ทำให้ความสามารถในการอธิบาย ของปัจจัยทางเศรษฐกิจและประชากร ลดลง</p>
<p>17. Bruce London and Kristine L. Anderson (1985b), Thailand.</p>	<p>-สิ่งอำนวยความสะดวก พื้นฐาน</p>	<p>-ปริมาณทรัพยากรของ บริการ</p>	<p>-ปัจจัยชนชั้นนำ -ความหนาแน่น, ประชากร, ภาค -มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด</p>	<p>-เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลระดับจังหวัด ของไทย ๒๕ แห่งในปี ๑๙๗๐ และ วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยการวิเคราะห์ หาค่าเฉลี่ย</p>	<p>-พบว่า การกระจายทรัพยากรของบริ- การสามารถอธิบายได้จาก ความเป็น เมือง, ความหนาแน่น, ภูมิภาค ยกเว้น กรณี นำประปา ขณะที่ความเจริญทาง เศรษฐกิจมีอิทธิพลกับทุกประเภทบริการ และปัจจัยดังกล่าวจะลดอำนาจการ อธิบายลงเมื่อเพิ่มปัจจัยชนชั้นนำเข้าไป</p>
<p>18. Bruce London and Kristine L. Anderson. (1986), Thailand.</p>	<p>-การศึกษา -การสาธารณสุข -สิ่งอำนวยความสะดวก พื้นฐาน</p>	<p>-ปริมาณทรัพยากรของบริการ แต่ละประเภท</p>	<p>-ปัจจัยชนชั้นนำ -ปัจจัยปริมาณผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด, ความเจริญทางเศรษฐกิจ</p>	<p>-เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องแล้ว ๒๕ จังหวัดของไทยในปี ๑๙๗๐ โดย มีการแบ่งประเภทบริการ ออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ บริการที่ชนชั้นนำได้ใช้</p>	<p>-พบว่า นอกจากตัวแปรทางประชากร และ เศรษฐกิจ จะเป็นตัวกำหนดการ กระจายทรัพยากรในการให้บริการแล้ว ปัจจัยชนชั้นนำทั้งในส่วนกลาง และ ใน</p>

และ Boyle and Jacobs (1982) แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อมีการศึกษาซ้ำ และ ปรับวิธีการวิเคราะห์ใหม่ กลับพบว่า การล่าเหยียดต่อชนชั้นล่างในสังคมยังคงมีอยู่ ดังเช่นผลงานของ Bolotin and Cingranelli (1983)

2.1.1.3 จากลักษณะความไม่เท่าเทียมกัน ที่ไม่มีรูปแบบที่แน่นอน ในการกระจายบริการสาธารณะในบรรดาเขตพื้นที่ต่างๆ ผลงานส่วนใหญ่ ได้ยืนยันว่ากฎการตัดสินใจของระบบราชการ (bureaucratic decision rules) และการทำงานแบบประจำวัน (routine) ของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการให้บริการเป็นปัจจัยสำคัญที่มีส่วนก่อให้เกิดผลดังกล่าวขึ้น โดยผลงานที่สนับสนุนความคิดนี้ เช่น Levy and others (1974); Jones and others (1975); Lineberry (1977); Mladenka and Hill (1977; 1978) ; Antunes and Plumlee (1977); Nivala (1978); Coulter (1983) แต่ต่อมาเมื่อได้มีความพยายามปรับวิธีการศึกษาใหม่ ก็พบว่า แม้ปัจจัยทางการบริหารยังคงมีอิทธิพลสำคัญอยู่ แต่ก็ต้องยอมรับว่าอิทธิพลของปัจจัยทางการเมืองก็มีส่วนสำคัญอยู่มากเช่นกัน ดังเช่น ในผลงานของ Bolotin and Cingranelli (1983); Koehler and Wrighton (1987) เป็นต้น

2.1.2 กรณีองค์ความรู้ของไทย สามารถสรุปได้ว่า

2.1.2.1 ลักษณะทางนิเวศน์ ประชากรและเศรษฐกิจ มีอิทธิพลสำคัญต่อรูปแบบการกระจายบริการสาธารณะ ประเภทต่างๆ ในระดับจังหวัดของไทย โดยส่วนใหญ่จะพบว่า จังหวัดที่อยู่ในภาคกลาง มีฐานะทางเศรษฐกิจดีกว่า จะได้รับบริการที่มีปริมาณ และคุณภาพดีกว่า จังหวัดอื่นๆ ดังเช่นผลงานของ Meesook (1978); O'Farrell (1979) เป็นต้น

2.1.2.2 ปัจจัยทางชนชั้นนำ (elites) สามารถมีอิทธิพล ต่อรูปแบบการกระจายบริการสาธารณะประเภทต่างๆ ในจังหวัดของไทยด้วยซึ่งพบว่าจังหวัดที่มีชนชั้นนำอยู่มาก จะได้รับบริการที่มีคุณภาพดีกว่า และหาหากขณะที่บริการที่คุณภาพด้อยกว่าและไม่มีราคามากนักมักกระจุกตัวอยู่ในจังหวัดที่เป็นชนบทมากกว่า ห่างไกลจากความเจริญ และ มีความขัดแย้งทางเชื้อชาติและการเมืองสูง ซึ่งตามทฤษฎี แสดงให้เห็นว่าชนชั้นนำต่างๆ สามารถบิดเบือนทรัพยากรที่ดีและมีคุณภาพมากกว่า มาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน ขณะเดียวกันก็พยายามดำรงความชอบธรรมของตนเองไว้ ด้วยการให้บริการที่มีคุณภาพด้อยกว่า เพื่อเป็นกลไกในการควบคุมทางสังคม (social control) ดังเช่น ผลงานของ London and Anderson (1985a; 1985b; 1986)

2.2 แนวคิดและตัวแบบในการศึกษา

การวิเคราะห์ความเป็นธรรมในการให้บริการสาธารณะ ค่อนข้างที่จะเป็นเรื่องที่มีความละเอียดอ่อนอย่างมาก และมีแนวทางในการพิจารณาได้หลายวิธี ตัวอย่างเช่น Kenneth R. Mladenka (1977) ได้พิจารณาความเป็นธรรมในการจัดสรรทรัพยากร เพื่อให้บริการของห้องสมุดว่า ควรเป็นไปตามหลักความจำเป็น (need) มากกว่า การจัดสรรตามจำนวนผู้ที่เข้ามาใช้บริการ หรือ David H. Koehler และ Margaret T. Wrightson (1987) ได้วัดความเป็นธรรมของ การกระจายจำนวนอุปกรณ์ในส่วนสาธารณะ โดยดูที่ความสัมพันธ์เชิงลบ ระหว่าง

จำนวนอุปกรณของสวนสาธารณะ กับ ค่ำมีชยฐานของรายไดั ทั้งนี้โดยมีเหตุผลว่าคนที่มรายไดต่ำ ส่วนใหญ่ควรจะได้รับอุปกรณในสวนฯในจำนวนที่มากกว่า คนที่มีรายไดสูง เพราะว่ คนที่มีราย ไดต่ำมีโอกาส หรือ ความสามารถในการไปพักผ่อนที่อื่นได้น้อยกว่คนที่มรายไดสูง เป็นต้น นอกจากนี้ Philip B. Coulter (1980; 1983) ก็ไดัวัดความเป็นธรรม ในการกระจายบริการ ด้วยการเปรียบเทียบสัดส่วนบริการที่เกิดขึ้นจริง กับ สัดสวนบริการที่ควรจะเป็นในแต่ละเขตโดย มีมาตรฐานในแง่มมต่างๆในการวัดโดยสามารถคำนวณออกมาเป็นดัชนีวัดความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้น ได้ว่ามีระดับความรุนแรงมากน้อยเพียงใด

นอกจากนี้หลักเกณฑ์ต่างๆที่นำมาใช้ในการเป็นมาตรฐานในการวัดความเป็นธรรมยัง พบว่ามีหลายหลักเกณฑ์ ซึ่งการเป็นธรรมในหลักเกณฑ์หนึ่ง เมื่อเทียบกับอีกหลักเกณฑ์หนึ่ง อาจมี ความไม่เป็นธรรมเกิดขึ้นได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับค่านิยมของผู้ศึกษา และ แต่ละกรณีศึกษา เป็นสำคัญ สำหรับหลักเกณฑ์ต่างๆที่มีกนิยมนำใช้ในการวัดความเป็นธรรม Philip B. Coulter (1989: 162-163) ได้สรุปไว้เป็นอย่งดังต่อไปนี้

หลักความเท่าเทียมกัน (equality) หมายถึงว่า ทุกเขตพื้นที่ควรได้รับบริการที่มี ปริมาณและคุณภาพอย่งเท่าเทียมกัน หรือ มีปริมาณบริการต่อหัวประชากรในสัดสวนที่เท่ากัน

หลักความจำเป็น (need) หมายถึงว่า บริการสาธารณะควรได้รับการกระจายออกไปเป็นสัดสวนตามระดับความรุนแรงของความจำเป็นในการขอรับบริการ ซึ่งในท้องที่ใดมีความ จำเป็นมากกว่า ก็ควรจะได้รับบริการมากกว่าด้วย ข้อนำสังเกตรคือ หลักความจำเป็นนี้ค่อนข้างที่จะ เป็นประโยชน์แก่ประชาชนที่สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่ต่ำกว่า เพราะว่คนเหล่านี้มักมี ความจำเป็นในการขอรับบริการเกือบทุกประเภทมากกว่า กลุ่มอื่น

หลักอำนาจทางการตลาด (economic market force) หมายถึงว่า บริการ สาธารณะควรได้รับการกระจายเป็นสัดสวนกับ ความเต็มใจ และ ความสามารถในการจ่ายภาษี เพื่อให้ได้มาซึ่งบริการ โดยบุคคล หรือ กลุ่มคนที่สามารถในการจ่าย หรือ ต้องการจ่ายมากกว่า ก็ควรจะได้รับบริการมากกว่า

หลักความต้องการ (demand) หมายถึงว่า บริการสาธารณะ ควรได้รับการ กระจายตาม การร้องขอ (request) รับบริการ ซึ่งเกณฑ์นี้รู้จักกันว่าเป็น "กฎอดัมสมิธ" (Adam Smith rule) ฉะนั้น ในท้องที่ใดที่มีการร้องเรียนเกี่ยวกับบริการมากกว่าก็จะได้รับบริการมาก กว่าด้วย เช่น การซ่อมถนน ในเมือง Oakland อยู่บนพื้นฐานของจำนวนการร้องทุกข์ หรือร้อง เรียนจากประชาชน (Levy and others, 1974) เป็นต้น

หลักสถานภาพทางสังคม (social status) หมายถึงว่า บุคคลที่มีสถานภาพทาง สังคมที่สูงกว่า จะได้รับบริการที่มีคุณภาพและปริมาณมากกว่า ขณะที่บุคคลที่มีสถานภาพทางสังคม ที่ต่ำกว่า ได้รับบริการที่มีปริมาณและคุณภาพต่ำกว่า ดังที่รู้จักกันว่าเป็น "สมมุติฐานชั้นชั้นล่างใน สังคม" (underclass hypothesis) ซึ่งสถานภาพทางสังคม อาจพิจารณาได้จาก รายไดั ความมั่งคั่งอาชีพ หรือ อำนาจทางการเมือง ตลอดจน เพศ ฯลฯ เป็นต้น

สำหรับการศึกษานี้ การพิจารณาความเป็นธรรมทางสังคมในการให้บริการเก็บขยะ ของเทศบาล จะมีลักษณะเป็นไปตามแนวของ Coulter เป็นหลักโดยหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนด

เป็นมาตรฐาน คือ หลักความจำเป็น ในการขอรับบริการเก็บขยะของเทศบาลต่างๆ โดยในที่นี้ จะใช้จำนวนประชากรของเทศบาล เป็นตัวชี้วัด ความจำเป็นขอรับบริการเก็บขยะของแต่ละท้องถิ่น และความเป็นธรรมในการให้บริการเก็บขยะ จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อ ปริมาณทรัพยากรในแต่ละประเภท และ ความสามารถในการให้บริการ ของแต่ละเทศบาลมีการแปรผันและกระจาย เป็นสัดส่วน กับ สัดส่วนของจำนวนประชากร ฉะนั้นหากเทศบาลใดมีทรัพยากรหรือความสามารถในการให้บริการเก็บขยะ ต่ำกว่า หรือ มากเกินไป จากมาตรฐานที่กำหนด ย่อมแสดงให้เห็นความไม่เป็นธรรม ได้เกิดขึ้นในการให้บริการเก็บขยะของเทศบาล ซึ่งระดับความรุนแรงของความไม่เป็นธรรม จะสามารถวิเคราะห์ได้จาก ค่าคำนวณของดัชนีความไม่เป็นธรรม ของ Coulter เป็นสำคัญ

สำหรับกรณีที่มีระดับความไม่เป็นธรรมในการให้บริการเก็บขยะของเทศบาลในบางประเภท หรือ ทั้งหมดค่อนข้างสูง มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะได้รับการวิเคราะห์ต่อไปว่ามีปัจจัยใดที่มีอิทธิพลสำคัญในการส่งผลต่อระดับความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้นโดยแนวคิดทฤษฎีที่จะได้รับการนำมาทดสอบ และ อธิบายปรากฏการณ์ดังกล่าว สามารถพิจารณาเป็น 3 ตัวแบบที่สำคัญดังนี้ คือ

2.2.1 ตัวแบบทางการบริหาร (Administrative Model) ตัวแบบนี้มีพื้นฐานที่ว่าระบบราชการเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการส่งมอบบริการสาธารณะ ทั้งนี้เพราะว่าข้าราชการและระบบราชการ เป็นผู้ที่มีหน้าที่ให้บริการแก่ประชาชนโดยตรงและมีการกำหนดแนวทางในการให้บริการในลักษณะเฉพาะ ตลอดจน มีการวางแผนทางการโต้ตอบ กับ สภาพแวดล้อมตลอดเวลา ซึ่งแนวทางในการให้บริการของระบบราชการมักถูกกำหนดออกมาในรูป "กฎการตัดสินใจของระบบราชการ"

Robert L. Lineberry (1977:156-159) ได้อธิบายว่า กฎการตัดสินใจของระบบราชการ ดังกล่าวซึ่งถูกกำหนดขึ้นมาเพื่อให้บริการ มักอยู่บนพื้นฐานของหลักเกณฑ์ต่างๆ เหล่านี้ คือ หลักความต้องการ (demand) ซึ่งจะให้บริการตามการร้องขอของลูกค้าเท่านั้น เช่น การจัดสรรทรัพยากรแก่ห้องสมุด ตามจำนวนผู้มาใช้บริการ หรือ การปรับปรุงถนน ตามการร้องเรียนจากประชาชน ต่อมา คือหลักวิชาชีพ (professionalism) เช่น ตำรวจจะให้ความสนใจต่อคดีที่มีความรุนแรงมากกว่าเป็นอันดับแรก หรือการให้บริการตามหลักความจำเป็น (need) เช่น สถานีตำรวจมักได้รับการตั้งขึ้นในเขตพื้นที่ซึ่งมีอัตราอาชญากรรมสูง หรือการให้บริการตามหลักความเสมอภาค (equality) โดยการให้บริการ แก่ประชาชนทุกหมู่เหล่าอย่างเท่าเทียมกัน และการให้บริการสาธารณะตามความกดดันทางการเมือง (pressure) โดยกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองในท้องถิ่นอาจกดดันให้ระบบราชการให้บริการเป็นไปตามความต้องการของกลุ่มตนได้

นอกจากนี้ Harlan Hahn และ Charles Levine (1980:20) ยังมีความคิดเห็นว่า หลักค่อยเป็นค่อยไป (incrementalism) และ การทำงานแบบประจำ (routine) ก็เป็นสิ่งสำคัญ (concept) ที่มีความสำคัญยิ่ง ในการทำความเข้าใจพฤติกรรมของระบบราชการ ซึ่งความคิดนี้ค่อนข้างมีความสอดคล้องกับ Lineberry (1977:151) ที่ว่าการจัดทำงานประจำของเมือง San Antonio ก็มีลักษณะค่อยเป็นค่อยไป ซึ่งระบบการเมืองของเมืองดังกล่าวมีแนวโน้ม

ที่จะปฏิบัติตาม กฎเหล็กอันนี้(iron rules)ในการตัดสินใจจัดสรรทรัพยากร

สำหรับกรณีประเทศไทยโดยเฉพาะการคลังของเทศบาล ได้รับการยืนยันจาก ผลงานของ สกนธ์ วรัญญูวัฒนา(2531:154)แสดงให้เห็นว่า ทุกประเภทของรายจ่ายของเทศบาล ในแต่ละปีมีความสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ($p < .05$)กับรายจ่ายประเภทเดียวกันในปีที่ผ่านมา ทำให้การทำงานของผู้บริหารเทศบาล จึงค่อนข้างเป็นลักษณะประจำวัน

สำหรับการทดสอบตัวแบบนี้ ได้ใช้ตัวแปรจำนวนประชากร (IVPOP) ในการอธิบายการกระจายทรัพยากรและการให้บริการแก่ประชาชนตาม หลักความจำเป็น ของระบบราชการ และใช้ค่าคะแนนความไม่เป็นธรรมของทรัพยากรที่เกิดขึ้นในปีก่อน($t-1$) เป็นตัวอธิบายพฤติกรรม การจัดสรรทรัพยากรตามหลักค่อยเป็นค่อยไป ฉะนั้นหากระบบราชการในเทศบาลได้มีการจัดสรรทรัพยากร ตามจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้นโดยมีความมุ่งมั่นที่จะเพิ่มบริการให้เพียงพอกับความ ต้องการแล้ว ก็จะสามารถคาดหมายได้ว่าเทศบาลนั้น มีโอกาสที่จะมีปริมาณทรัพยากรในการให้บริการ มากเกินกว่าระดับที่ควรเป็นได้ ($b > 0$) ขณะเดียวกัน หากเทศบาลมีพฤติกรรมที่จัดสรรทรัพยากรตามฐานของปีที่แล้วมากกว่า โดยมีได้มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มลดจากเดิมมากนัก ก็ทำให้สามารถคาดหมายได้ว่า ค่าคะแนนความไม่เป็นธรรมของทรัพยากรปีที่แล้ว ($b \neq 0$) จะมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

2.2.2 ตัวแบบลักษณะนิเวศน์และเศรษฐกิจ(Ecological-Economic Model) ตัวแบบนี้อยู่บนพื้นฐานที่ว่า ความแตกต่างในลักษณะทางกายภาพ และ สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจของแต่ละท้องถิ่น มีส่วนทำให้แต่ละเทศบาลมีแนวโน้มที่จะมีระดับทรัพยากร และความสามารถในการให้บริการแตกต่างกัน กล่าวคือท้องถิ่นที่มีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอาจทำให้มีรายได้ในการเก็บภาษีได้มากกว่ามีฐานะการคลังที่มีความเข้มแข็งทำให้เทศบาลนั้นๆ สามารถให้บริการ และ จัดหาทรัพยากรแก่ประชาชนในท้องถิ่นได้มากกว่าเทศบาลอื่น ขณะเดียวกัน ความเจริญทางเศรษฐกิจอาจสามารถช่วยในการชี้วัด ฐานะทางเศรษฐกิจของคนในท้องถิ่นด้วย อันแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการจ่ายค่าตอบแทน หรือการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ เพื่อให้ได้มาซึ่งบริการที่ดีกว่าเมื่อเทียบกับเทศบาลอื่น นอกจากนี้ ความแตกต่างของพื้นที่อาจทำให้ความรับผิดชอบในการให้บริการแตกต่างกันไป ซึ่งผลจากปัจจัยดังกล่าวทำให้เทศบาลต่างๆ มีความเลื่อมล้ำกันในการให้บริการ และนำไปสู่ความไม่เป็นธรรมในการให้บริการในที่สุดเมื่อมีเทศบาลบางเทศบาลมีระดับทรัพยากร และระดับการให้บริการต่ำกว่า หรือมากเกินกว่าระดับที่เหมาะสม

โดยในการศึกษานี้ได้ใช้ตัวแปร ความหนาแน่นของประชากร (IVDEN) ในการพิจารณาอิทธิพลของลักษณะทางนิเวศน์ และใช้เปอร์เซ็นต์รายรับจากภาษีที่เทศบาลเก็บเอง ต่อ หัวประชากร (PERTAX) กับ ดัชนีวัดความเจริญทางเศรษฐกิจของเทศบาล (IVECO) ในการพิจารณาลักษณะทางเศรษฐกิจในแต่ละเทศบาล โดยเทศบาลที่มีความหนาแน่นสูง มีรายได้ภาษีต่อหัวประชากรสูง และมีความเจริญทางเศรษฐกิจสูง มีแนวโน้มที่จะมีระดับทรัพยากร และ ความสามารถในการให้บริการที่มากเกินกว่าระดับที่เหมาะสม ($b > 0, p < .05$)

2.2.3. ตัวแบบทางการเมือง(Political Model) ตัวแบบนี้ อยู่บนพื้นฐานที่ว่าฝ่ายการเมืองสามารถเข้ามาใช้อิทธิพลเหนือการปฏิบัติงานของข้าราชการประจำ ในการกำหนดระดับ

ทรัพยากร และ ความสามารถในการให้บริการแก่ประชาชน ในระบบการเมืองท้องถิ่นและเปลี่ยนแปลงทรัพยากร และ แนวทางในการให้บริการให้เป็นไปในทิศทางที่สอดคล้อง กับ ความต้องการของคณะผู้บริหารที่มาจากการเมืองได้ ทั้งนี้เนื่องจากว่า ฝ่ายการเมืองมีอำนาจโดยชอบธรรมในฐานะที่เป็นตัวแทนของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งได้ให้การสนับสนุนด้วยการมาออกเสียงเลือกตั้ง ทำให้เกิดการเมืองที่เข้ามาโดยเฉพาะผู้ที่สามารถจัดตั้งคณะบริหารได้ จึงต้องให้ความสนใจต่อปัญหาต่างๆในท้องถิ่น และ ต้องสร้างผลงานให้เป็นที่ประจักษ์แก่ประชาชนอันจะสามารถดำรงอยู่ได้ในสมัยต่อไป อีกทั้งปัญหาเรื่องความสะอาดมักเป็นปัญหาที่พบเห็นง่ายและประชาชนมีความรู้สึกได้รับผลกระทบเร็วเมื่อได้รับบริการที่ไม่ดีพอ ทำให้ ภาระของการให้บริการเก็บขยะจึงน่าจะเป็นที่สนใจแก่คณะผู้บริหารเทศบาลอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

อย่างไรก็ตาม อิทธิพลทางการเมืองภายในท้องถิ่นอาจมีมากน้อยแตกต่างกันไปทำให้ความสามารถที่จะกระตุ้นนักการเมืองให้เอาใจใส่ต่อปัญหาของประชาชนแตกต่างกันด้วย ฉะนั้นท้องถิ่นที่มีความตื่นตัวในทางการเมืองสูง หรือ เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมาก จึงมีโอกาและความสามารถที่จะเรียกร้อง ตลอดจนสามารถเข้าถึงระบบการเมืองได้มากกว่าท้องถิ่นอื่น และสามารถเรียกร้องความสนใจต่อคณะผู้บริหารได้มากกว่า อันจะมีผลกระทบต่อกระบวนการให้บริการสาธารณะในที่สุด

สำหรับการเมืองในท้องถิ่นไทยดูเหมือนว่า มีการใช้กระบวนการทางการเมือง ในการผลักดันฝ่ายบริหารให้ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนมากพอสมควร อีกทั้งยังมีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ทางการเมืองระหว่างกันเพื่อให้ได้มาซึ่งบริการสาธารณะในลักษณะต่างๆ กันด้วย

ดังเช่น ผลงานของ อโณทัย วัฒนานร(2528:223-225) ได้แสดงให้เห็นว่าระบบการเมืองในท้องถิ่น ยังคงไม่สามารถหยิบยื่นบริการให้แก่ประชาชนได้อย่างเพียงพอ อีกทั้งยังไม่อาจประกันความยุติธรรมในการให้บริการได้ ผลทำให้ประชาชนมักมุ่งแสวงหาบริการจากบุคคลผู้ที่สามารถมีอิทธิพลที่ทำให้หน่วยงานของรัฐหยิบยื่นบริการให้แก่ตนและจากการได้รับความช่วยเหลือนี้ ทำให้ประชาชนได้ให้การตอบแทนแก่บุคคลที่ช่วยเหลือตน ด้วยการลงคะแนนเสียงให้ นอกจากนี้ ประชาชนในท้องถิ่นมักมองการเมืองในแง่ผลประโยชน์เฉพาะหน้า มากกว่า ที่จะมองในเชิงนโยบายอย่างมีเหตุผล ดังจะเห็นได้จากความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองในท้องถิ่น ซึ่งพอสรุปได้ว่า "นักการเมืองคนนั้นจะมีความสามารถในการนำถนนเข้าหมู่บ้านได้หรือไม่ สร้างโรงเรียนให้แก่หมู่บ้านได้หรือไม่ มากกว่าการคำนึงถึงความจำเป็น และ ความสมเหตุผลในการจัดสรรทรัพยากร"

นอกจากนี้ในระบบการบริหารเทศบาลของไทย นายกเทศมนตรีซึ่งเป็นฝ่ายการเมือง ก็มีแนวโน้มเข้าไปเกี่ยวข้องกับระบบการให้บริการของข้าราชการอยู่มาก ดังเช่นที่ Ronald Krannich (2521:118-119) ได้กำหนดลักษณะการเมืองในระบบราชการ ของการบริหารท้องถิ่นไทย โดยส่วนหนึ่งสรุปได้ว่า การให้บริการสาธารณะในท้องถิ่นนั้น ประชาชนสามารถที่จะประเมินคุณภาพการให้บริการได้โดยตรง อีกทั้งยังสามารถร้องเรียนได้ หากรู้สึกว่ามันพอใจเมื่อได้รับบริการ และจากความล้มเหลวของข้าราชการในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม ได้ส่ง

ผลให้มีการร้องทุกข์จากประชาชนถึง นายกเทศมนตรี หรือคณะผู้บริหารโดยตรง ฉะนั้น นายกเทศมนตรี จึงมักเข้ามายุ่งเกี่ยวในรายละเอียด เกี่ยวกับการให้บริการประจำวันของ ข้าราชการมากยิ่งขึ้น เพื่อรักษาผลประโยชน์ทางการเมือง

จากผลงานดังกล่าวทำให้เห็นว่า นักการเมืองในท้องถิ่นมีความจำเป็นที่จะต้อง ให้ความสนใจต่อการให้บริการอย่างมาก เพื่อผลในทางการเมือง อีกทั้งในบางท้องถิ่น ก็มีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ตอบแทนระหว่างกันด้วยการลงคะแนนเสียงให้ ฉะนั้น ทำให้เราสามารถคาดหมายในกรณีของการให้บริการเก็บขยะ ได้ว่าเทศบาลที่มีความตื่นตัวและมีส่วนร่วมทางการเมือง สูง มีโอกาสที่จะสามารถเรียกร้องความสนใจและเข้าถึงระบบการเมืองได้มาก ทำให้เทศบาล เหล่านั้นมีแนวโน้มที่จะมีทรัพยากร และ ความสามารถในการให้บริการเก็บขยะที่มากกว่าระดับที่เหมาะสม โดยการศึกษาได้ใช้เปอร์เซ็นต์ผู้มาออกเสียงเลือกตั้ง (IVPAR) สมาชิกสภาเทศบาล ในการพิจารณา ปัจจัยทางการเมือง ($b > 0, p < .05$)

ดังนั้นจากตัวแบบต่างๆเราสามารถนำมากำหนด เป็นตัวแบบในการทดสอบในเชิง ประจักษ์ได้ดังนี้

$$DVi = a + b_1 IVPOP + b_2 IVDVi + b_3 IVDEN + b_4 PERTAX + b_5 IVECO + b_6 IVPAR + b_7 URBAN + b_8 IVREVE + b_9 IVGRAN + e$$

$i = 1..n$

โดย DVi = ค่าคะแนนความไม่เป็นธรรมของทรัพยากรแต่ละประเภท และ ความสามารถในการให้บริการเก็บขยะที่มีระดับความไม่เป็นธรรมสูง

$IVPOP$ = จำนวนประชากรของแต่ละเทศบาล

$IVDVi$ = ค่าคะแนนความไม่เป็นธรรมของทรัพยากรเมื่อปีที่แล้ว ($t-1$)

$IVDEN$ = ความหนาแน่นของประชากรต่อพื้นที่ ตารางก.ม.

$PERTAX$ = ภาษีที่เทศบาลเก็บเองต่อหัวประชากร

$IVECO$ = ดัชนีวัดความเจริญทางเศรษฐกิจของเทศบาล ซึ่งคำนวณมาจาก มูลภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดที่เทศบาลตั้งอยู่ - มูลภัณฑ์มวลรวม เฉพาะที่เป็นสินค้าเกษตร คูณกับ สัดส่วนประชากรของเทศบาลต่อ จำนวนประชากรของจังหวัดที่เทศบาลนั้นตั้งอยู่

$IVPAR$ = ร้อยละผู้มาออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ปี 2528

ตัวแปรควบคุม

$URBAN$ = ตัวแปรหุ่นของความ เป็นเทศบาลเมือง

1 = เทศบาลเมือง

0 = เทศบาลประเภทอื่น

$IVREVE$ = ร้อยละของรายรับจริงต่อรายรับทั้งหมด

$IVGRAN$ = ร้อยละของเงินอุดหนุนทั่วไปต่อรายรับทั้งหมด

e = ตัวคลาดเคลื่อน (error term)